

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการประหยัดของวัยรุ่น โดยการศึกษาครั้งนี้มีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การทดสอบเครื่องมือ
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ในโรงเรียนสังกัด กองการมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2541 แบ่งตามเขตการศึกษา จำนวน 34 เขต มีจำนวนโรงเรียน 117 โรงเรียน และมีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 268,321 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบ ช่วงชั้น (Stratified Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. สุ่มเลือกเขตต่าง ๆ ที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ทั้งชั้นนอก ชั้นกลาง และชั้นใน จำนวนทั้งหมด 34 เขต ให้เหลือชั้นละ 1 เขต ใช้การสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก ผลปรากฏดังนี้

- 1.1 เขตชั้นใน มีจำนวน 10 เขต ได้แก่ คูสิต บางรัก ปทุมวัน ป้อมปราบศัตรูพ่าย พญาไท พระนคร สัมพันธวงศ์ ห้วยขวาง บางซื่อ และราชเทวี สุ่มจากฉลากได้ เขตคูสิต

1.2 เขตชั้นกลาง มีจำนวน 15 เขต ได้แก่ ธนบุรี บางกอกใหญ่ ยานนาวา บางกอกน้อย บางกะปิ บางเขน พระโขนง สาทร บางพลัด ลาดพร้าว บึงกุ่ม ดอนเมือง จตุจักร คลองเตย และประเวศ ตุ่มจากฉลากได้เขตพระโขนง

1.3 เขตชั้นนอก มีจำนวน 9 เขต ได้แก่ คลิ่งชัน บางขุนเทียน ภาษีเจริญ มีนบุรี ราษฎร์บูรณะ ลาดกระบัง หนองแขม หนองจอก และจอมทอง ตุ่มจากฉลากได้เขตลาดกระบัง

2. ตุ่มโรงเรียนในแต่ละเขตตามข้อ 1 เขตละ 1 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากที่สุด ผลปรากฏดังนี้

2.1 โรงเรียนในเขตคูสิต มีจำนวนทั้งหมด 5 โรงเรียน ดังนี้

2.1.1	โรงเรียนวัดเบญจมบพิตร	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 1,420 คน
2.1.2	โรงเรียนวัดราชาธิวาส	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 1,753 คน
2.1.3	โรงเรียนโชนินบูรณะ	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,501 คน
2.1.4	โรงเรียนวัดน้อยนพคุณ	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 1,313 คน
2.1.5	โรงเรียนราชวินิต (มัธยม)	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,870 คน
		รวม	9,857 คน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนราชวินิต (มัธยม) เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 โรงเรียนในเขตพระโขนง มีจำนวนทั้งหมด 3 โรงเรียน ดังนี้

2.2.1	โรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 3,048 คน
2.2.2	โรงเรียนวชิรธรรมสาธิต	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,797 คน
2.2.3	โรงเรียนสิริรัตนาร	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,352 คน
		รวม	8,197 คน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนพระโขนงพิทยาลัย เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่

2.3 โรงเรียนในเขตลาดกระบัง มีจำนวนทั้งหมด 3 โรงเรียน ดังนี้

2.3.1	โรงเรียนพรตพิทยพยัต	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,824 คน
2.3.2	โรงเรียนเทพศิรินทร์ร่วมเกล้า	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 2,630 คน
2.3.3	โรงเรียนรัตนโกสินทร์	มีนักเรียนชั้น ม.1-ม.6	จำนวน 1,727 คน
		รวม	7,181 คน

ผู้วิจัยเลือกโรงเรียนพรตพิทยพยัต เป็นตัวแทนโรงเรียนขนาดใหญ่

3. ขนาดของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละโรงเรียนที่ทำการคัดเลือกตามข้อ 2 กำหนดให้เป็นร้อยละ 5 ของจำนวนประชากร ทำให้ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

โรงเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1. ราชวินิต (มัธยม)	2,870	143
2. พระโขนงพิทยาลัย	3,048	152
3. พรตพิทยพยัต	2,824	141
รวม	8,742	436

4. การกระจายกลุ่มตัวอย่างจะเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้มีจำนวนเท่ากัน หรือใกล้เคียงกัน ทั้งในระดับชั้นการศึกษา และเพศ ดังนี้

ตารางที่ 3.2 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยตามระดับชั้นการศึกษา

โรงเรียน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6
1. ราชวินิต (มัธยม)	143	23	24	24	24	24	24
2. พระโขนงพิทยาลัย	152	26	26	25	25	25	25
3. พรตพิทยพยัต	141	23	23	24	23	24	24
รวม	436	72	73	73	72	73	73

ตารางที่ 3.3 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยเฉลี่ยตามเพศ

โรงเรียน	ม.1		ม.2		ม.3		ม.4		ม.5		ม.6	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1. ราชวินิต (มัธยม)	11	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
2. พระโขนงพิทยาลัย	13	13	13	13	12	13	12	13	12	13	12	13
3. พรตพิทยพยัต	12	11	11	12	12	12	12	11	12	12	12	12
รวม	36	36	36	37	36	37	36	36	36	37	36	37

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยแบบสอบถามและแบบวัดความคิดเห็น สำหรับให้นักเรียนตอบมี 4 ตอนคือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
2. แบบวัดการปลูกฝังเรื่องการประหยัด
3. แบบวัดทัศนคติในเรื่องการประหยัด
4. แบบวัดพฤติกรรมการประหยัด

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

โดยสอบถามเพศ อายุ ชั้นปีการศึกษา สถานภาพสมรสของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง อาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบวัดการปลูกฝังในเรื่องการประหยัด

แบบวัดการปลูกฝังในเรื่องการประหยัด ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหา โดยศึกษาข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ เรื่ององค์ประกอบการประหยัดและการออม จำนวน 20 ข้อ โดยสร้างแบบสอบถามการปลูกฝังในเรื่องการประหยัดจากสถาบันครอบครัว จำนวน 10 ข้อ สถาบันการศึกษา จำนวน 5 ข้อ และสื่อมวลชน จำนวน 5 ข้อ โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุถึงการปลูกฝังในเรื่องการประหยัดในลักษณะ มาก/ปานกลาง/น้อย โดยกำหนดการให้คะแนนดังนี้

การปลูกฝังในเรื่องการประหยัดมาก	3	คะแนน
การปลูกฝังในเรื่องการประหยัดปานกลาง	2	คะแนน
การปลูกฝังในเรื่องการประหยัดน้อย	1	คะแนน

ดังนั้น จะมีคะแนนตั้งแต่ 20 - 60 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบวัดทัศนคติในเรื่องการประหยัด

แบบวัดทัศนคติในเรื่องการประหยัด ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับทัศนคติ และค่านิยมการประหยัด โดยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ งานวิจัยของชฎาพร พัชรชัยเรี (2525) จำนวน 14 ข้อ โดยแบ่งเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	คะแนน
เห็นด้วย	4	คะแนน
ปานกลาง	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน
ดังนั้นจะมีคะแนนตั้งแต่ 14-70 คะแนน		

ตอนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมกรรมการประหยัด

1. ศึกษาจากทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการประหยัด เช่น งานวิจัยของสรินยา ชัยเพียรเจริญกิจ (2530) พวงพยอม ชิดทอง (2536) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบวัดโดยใช้แนวทางพฤติกรรมกรรมการประหยัด ซึ่งเนื้อหาในแบบสอบถามครอบคลุมพฤติกรรมกรรมการประหยัด 4 ด้าน ได้แก่

- 1) การประหยัดทรัพย์สิน
- 2) การประหยัดเวลา
- 3) การประหยัดสิ่งของเครื่องใช้
- 4) การประหยัดทรัพยากร

3. ลักษณะแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย คือ

จริงที่สุด	5	คะแนน
จริง	4	คะแนน
ค่อนข้างจริง	3	คะแนน
ไม่จริง	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	1	คะแนน

ดังนั้นจะมีคะแนนตั้งแต่ 22-110 คะแนน

ผู้ที่มีคะแนน 94 - 110 หมายถึง ผู้ที่มีพฤติกรรมกรรมการประหยัดมากที่สุด

3.3 การทดสอบเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาช่วยแนะนำข้อแก้ไขปรับปรุง เพื่อให้คำถามเกิดความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) และการใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
2. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงเนื้อหาและภาษาไปทดสอบ (Pretest) กับนักเรียน ชั้น ม.1-ม.6 โรงเรียนในสังกัดกองการมัธยมศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร ที่มีใช้กลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะศึกษาจำนวน 20 คน
3. นำแบบสอบถามไปทดสอบค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยหาค่า reliability coefficient alpha เพื่อพิจารณาคำตอบว่ามีความสอดคล้องกันภายในหรือไม่ สำหรับข้อความที่มีความสอดคล้องกันภายในต่ำ ผู้วิจัยได้ตัดข้อคำถามนั้นทิ้งไปก่อนนำไปเก็บข้อมูล เมื่อนำผลมาทดสอบค่าความเชื่อมั่น ปรากฏผลดังตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4

แสดงการเปรียบเทียบค่า coefficient alpha ในการ pretest และการทดสอบจริง
ของการปลูกฝังเรื่องการประหยัด ทัศนคติในเรื่องการประหยัด และ
พฤติกรรมการประหยัด

แบบวัด	ค่า Alpha	
	Pretest	การทดสอบจริง
การปลูกฝังเรื่องการประหยัด	.8065	.8027
ทัศนคติในเรื่องการประหยัด	.8492	.8027
พฤติกรรมการประหยัด	.8526	.8545

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อกับบุคคลหลายฝ่ายเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยดำเนินงานเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการทั้ง 3 โรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการนำแบบสอบถามไปแจกนักเรียน เพื่อความสะดวกและเพื่อได้รับความร่วมมือ
2. ติดต่อกับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างเพื่อนัดหมายวัน เวลา ที่จะนำแบบสอบถามไปแจก และขอความร่วมมือจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการแจกแบบสอบถามให้เป็นไปตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้ง 3 โรงเรียนที่กำหนดไว้คือ 436 ชุด และเก็บได้ครบทั้ง 436 ชุด
3. การรวบรวมแบบสอบถาม ผู้วิจัยเป็นผู้รับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ทั้ง 3 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 436 ชุด และทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามก่อน แล้วจึงนำไปวิเคราะห์ผลทางสถิติต่อไป

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package For Social Sciences) โดยใช้สถิติต่อไปนี้

1. ค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ในการอธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่างในเชิงพรรณนา
2. ใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวน (Oneway Analysis of Variance) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของตัวแปรตามระหว่างตัวแปรอิสระที่ต่างกัน
3. ใช้สถิติวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Regression Analysis) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการประหยัด